

คอลัมน์ “แจ่งสี่เปี้ย” ฉบับวันที่ 5 สิงหาคม 2568

แบงก์ชาติ กับ ภารกิจ “ส่งเสริมความรู้”

ดร.พรเพ็ญ สดศรีชัย
ธนาคารแห่งประเทศไทย

“ความรู้” จำเป็นต่อการพัฒนา “คน” แบงก์ชาติจึงสร้างโอกาสทางการศึกษาแก่เด็กยากจนผ่าน มูลนิธิ 50 ปี ธปท. ที่ตั้งขึ้นในปี 2535 โดยได้รับการสนับสนุนจาก ธปท. ผู้บริหาร และพนักงาน รวมถึง ผู้มีจิตศรัทธา บริจาคเงิน เพื่อมอบแก่เด็กยากจน ให้สามารถเรียนจบในหลายสาขาอาชีพกว่า 30 ปี ที่ผ่านมามี

นอกจากโอกาสทางการศึกษาแก่เด็กยากจนแล้ว แบงก์ชาติยังส่งเสริมการให้ความรู้ทางการเงินแก่คนทุกช่วงวัยด้วย โดยมีโครงการดี ๆ อาทิ โครงการ “Fin.ดี We Can Do!!!” ที่ร่วมกับ สนง.คณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) มาตั้งแต่ปี 2561 โดยเยาวชนอาชีวศึกษาได้รับการบ่มเพาะความรู้ทางการเงิน รวมถึงสร้างแกนนำจากรุ่นสู่รุ่น เพื่อให้เกิดเครือข่ายที่ยั่งยืน และมีพฤติกรรมออมที่ดีขึ้น และโครงการ “Fin.ดี Happy Life!!!” ตั้งแต่ปี 2562 ที่เข้าไปช่วยปรับพฤติกรรมและสร้างทักษะทางการเงินแก่กลุ่มคนวัยทำงาน โดยเฉพาะ “สาวโรงงาน” เป็นหนึ่งในกลุ่มเป้าหมาย

ที่สำคัญ คือ มีการสร้างคลังความรู้ออนไลน์ “สตางค์ Story” ใน web site แบงก์ชาติ (<https://www.bot.or.th/th/satang-story.html>) เพื่อให้ความรู้ทางการเงิน และการแก้หนี้ มีหัวข้อ “สตางค์ School” ที่รวบรวมสื่อการสอนความรู้ทางการเงินที่น่าสนใจ ซึ่งคุณครูสามารถนำไปพัฒนาและประยุกต์ใช้ในการสอนได้ตามความเหมาะสมของนักเรียนแต่ละช่วงวัย

แบงก์ชาติยังได้เดินหน้าต่อยอด มีโครงการ “ครูสตางค์” ตั้งแต่ปี 2566 เพื่อสร้างครูต้นแบบด้านการเรียนการสอนเรื่องการเงิน ที่ไม่เพียงแค่สอนให้เข้าใจง่าย สนุก แต่ยังช่วยปลูกฝังนิสัยทางการเงินที่ดีให้แก่เด็ก ๆ อย่างยั่งยืน

เมื่อ 21 มิ.ย. 2568 แบงก์ชาติ ได้จัด งาน “ครูสตางค์ปล่อยของ” ปี 2568 ณ ศูนย์การเรียนรู้ ธปท. เพื่อเปิดพื้นที่ให้ครูสตางค์รวมพลัง นำเสนอผลงานห้องเรียนการเงิน เพื่อสร้างแรงบันดาลใจแก่ครู นักเรียน และผู้ปกครอง นำไปต่อยอดการเรียนรู้และการปลูกฝังค่านิยมทางการเงินที่ดี เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจประเทศ สะท้อนในคำกล่าวเปิดงานของผู้ว่าการ ดร. เศรษฐพุฒิ สุทธิวาทนฤพุฒิ ที่ว่า “ไม่ว่าเด็ก ๆ จะเรียนสาขาอะไร ทำงานอะไรก็ตาม แต่พื้นฐานที่สำคัญคือความรู้ทางการเงิน เพราะสิ่งที่ทุกคนต้องเจอคือความท้าทายทางการเงิน ที่ทำให้ต้องคิดถึงการออม การลงทุน การวางแผนชีวิต การป้องกันตัวเองจากภัยการเงิน ดีใจมากที่วันนี้มารวมพลังกัน เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้ครูและเด็ก ๆ”

พระสยาม BOT MAGAZINE ได้รวบรวมมุมมองจากผู้เข้าร่วมงานไว้ โดยผู้ดำเนินนโยบายด้านการศึกษาของประเทศจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ดร.เกศทิพย์ ศุภวานิช รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สะท้อนว่า 90% ของนักเรียนต้องการเรียนเกี่ยวกับความรู้ทางการเงิน ดังนั้น โรงเรียนจึงต้องปรับการเรียนการสอนและจัดบรรยากาศการเรียนรู้ให้น่าสนใจ สนุก และนำไปใช้ได้จริง

ตัวอย่างของครูสแตนด์ต้นแบบ เช่น ครูก๊ก ร่มเกล้า ช่างน้อย จากโรงเรียนเทพศาลาประชาสรรค์ นครสวรรค์ เล่าว่า ใช้หลัก “3C” ในการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ (1) Copy เลียนแบบการเรียนการสอนที่มีอยู่แล้ว (2) Cover นำสิ่งที่เลียนแบบ มาประยุกต์ใหม่ ให้เข้ากับบริบทในห้องเรียนมากขึ้น และ (3) Creative ผสมผสานกิจกรรมต่างๆ มาสู่การเรียนรู้ใหม่ๆ ทำให้การสอนปรับจากการบรรยายอย่างเดียว ที่ทำให้เด็กเบื่อ มาสู่การเรียนรู้ผ่านเกมและกิจกรรมต่างๆ เพื่อสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่สนุกสนานในห้องเรียน

ครูพาย ดุจดือน ศักดิ์วงศ์ โรงเรียนขามานวิทยาคม อำนาจเจริญ สะท้อนว่า ครูหลายๆ คนเองไม่มีโอกาสเรียนรู้เรื่องการเงินเช่นกัน หลายคนยังจัดการการเงินของตัวเองไม่ได้ ทำให้ครูส่วนใหญ่ขาดความมั่นใจในการสอนการเงิน *“การที่เราไม่รู้เรื่องการเงินมันน่ากลัวยิ่งกว่าการที่เราไม่รู้หนังสือ ดังนั้น การสอนให้นักเรียนมีความรู้ทางการเงิน รู้จักวางแผนชีวิต อาจทำให้เขาไม่ต้องเริ่มจากติดลบแบบพวกเรา”*

ครูพิว อธิตะ กิตติวัฒนกุล จากโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่ถ่ายทอดบทเรียนการเงิน แก่เด็กเล็ก ป.4 ผ่านกิจกรรม เช่น ให้เงิน 100 บาทแล้วตั้งโจทย์ว่าใช้อย่างไรให้คุ้มค่า มองว่า “ยิ่งเริ่มเร็ว ยิ่งดี” เพราะการปลูกฝังทัศนคติเรื่องการใช้จ่ายตั้งแต่ต้น คือ การสร้างรากฐานที่มั่นคง โดยเลือกพาเด็กๆ เรียนรู้ผ่านการเล่นได้ ส่วน ครูใบเตย ปิณฑรา กวางทอง โรงเรียนวัดป่าเรไร พิจิตร เน้นสอนเรื่องการออม และแยกแยะของฟุ่มเฟือยกับของจำเป็น รวมถึงสอนว่าในชีวิตอาจเกิดเหตุการณ์ไม่คาดฝันได้ จึงต้องออมเงินไว้เพื่อฉุกเฉิน

ด้านครูช่อ ช่อทิพย์ นิमितกุล จากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงใหม่ เชื่อว่าความรู้ทางการเงินสามารถถ่ายทอดผ่านการสร้างนักเรียนเป็น Change agent ส่งต่อกันเอง แบบ “เพื่อนสอนเพื่อน พี่สอนน้อง” ส่วนครูโตโต้ กานต์ทิวา สากระจาย โรงเรียนโขงเจียมวิทยาคม อุบลราชธานี มองว่า ครูไม่จำเป็นต้องห้ามเด็กใช้สื่อ แต่ต้องสร้างภูมิคุ้มกันให้เสพสื่ออย่างรู้เท่าทัน รวมถึงครอบครัวยุคใหม่ที่ใกล้ชิดเด็กด้วย

ประเด็นเรื่องความเท่าทันทางการเงิน (financial literacy) และความเท่าทันสื่อ (media literacy) จึงมีความสำคัญไม่แพ้กัน โดย ดร.ณัฐฐา กมลวาทิน ผอ. ฝ่ายข่าว THE STANDARD ชี้ว่าคนไทยกว่า 88% รับข้อมูลจากสื่อออนไลน์เป็นหลัก โดยเฉพาะคนรุ่นใหม่

ด้านครูเติ้ล ผศ.ดร.ณัฐสุตา เต้พันธ์ คณบดีคณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เสริมว่า พ่อแม่มีส่วนสำคัญในการบ่มเพาะทัศนคติทางการเงินในวัยเด็กเล็ก เพราะเป็นแบบอย่างที่สำคัญที่สุด เด็กจะสังเกตเรียนรู้จากพฤติกรรม เช่น ขอบปั้งออนไลน์ตลอดเวลา ส่วนวัยรุ่นจะเชื่อเพื่อนและสื่อออนไลน์มากกว่าพ่อแม่ จึงต้องหาโอกาสพูดคุยเสมอ *“การเงิน คือ ภูมิคุ้มกันชีวิต ที่ต้องเริ่มต้นจาก บ้าน”*

สิ่งสำคัญอีกอย่าง คือ Demo Class ห้องเรียนจำลองสาธิต เรื่อง การสอนด้านการเงิน เช่น 1. “มิตร” หรือ “มิจ” พิชิตแผนหลวง 2. วางแผนเป็น เห็นอนาคต เกมจำลองจัดสรรเงิน 3. Rock Your Retirement เกษียณสไตล์ได้ทีปัง ซึ่งท่านที่สนใจ สามารถอ่านเพิ่มเติมได้ใน พระสยาม BOT Magazine

ทั้งหมดนี้ เป็นความตั้งใจของแบงก์ชาติในการส่งเสริมความรู้ โดยร่วมมือกับพันธมิตร สนับสนุนโครงการดีๆ รวมถึงการจัดกิจกรรม ที่ ศูนย์การเรียนรู้ ธปท. ซึ่งล่าสุด ได้รับรางวัล Museum Star 2025: Excellent Service and Outstanding Uniqueness จากสถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ โดยเป็น 1 ใน 10 แหล่งเรียนรู้ในพื้นที่ กทม. ที่ผ่านการคัดเลือกประเมินคุณภาพด้านงานบริการและเอกลักษณ์โดดเด่น จึงขอเชิญท่านที่สนใจแวะเยี่ยมชม ศูนย์การเรียนรู้ ธปท. กันได้นะคะ

** บทความนี้เป็นความคิดเห็นส่วนบุคคล จึงไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับความเห็นของหน่วยงานที่ผู้เขียนสังกัด **